TÉNYKÉP

OLAJIPARI SZAKSZERVEZET

AZ OLAJIPARI SZAKSZERVEZET LAPJA

XXXI. évfolyam 1. szám www.olajipariszakszervezet.hu • olajipariszakszervezet@mol.hu 2026. március

Önmagadért – velünk!



A TARTALOMBÓL

Nőttek a bérek, de a számok mögé is érdemes nézni

A mesterséges intelligencia és kockázatai – *mik a lehetőségei, melyek a veszélyei és hogyan reagál erre a jogi környezet?*

Munkaerőpiaci fordulat nélkül nincs valódi bérfelzárkózás – *ha csak egyetlen adatra támaszkodunk, könnyen félreérthetjük az eredményeket!*

Nyugvópontra jutott az infláció, de nem dőlhetünk hátra – *bár a számok javulnak, a megélhetési gondok nem tűntek el*

A nőnap története – *hogyan kapcsolódik össze e jeles ünnep a szakszervezetekkel?*

Nőttek a bérek, de a számok mögé is érdemes nézni

2025 decemberében a teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete 789 200 forint, nettó átlagkeresete pedig 548 900 forint volt. Ez azt jelenti, hogy a bruttó bérek egy év alatt 8,5 százalékkal, a nettó keresetek pedig 9,8 százalékkal emelkedtek. A reálkereset növekedése 6,3 százalékot tett ki, vagyis a béremelkedés a KSH jelentése alapján inflációt is meghaladta.

Első pillantásra ez egyértelműen kedvező fejleménynek tűnik. *Azonban ne feledjük, hogy az átlagos mutatók tulajdonképpen csak statisztikai adatok, hiszen a legjobban és legrosszabbul keresők adatait is számításba veszi, márpedig ha az átlagba a kimagasló béreket is beleszámítjuk, akkor könnyen kaphatunk olyan átlagos értéket, amely jóval magasabb, mint a dolgozók nagyobbik részének valós jövedelme.* A dolgozók szempontjából persze mindig jó hír, ha a keresetek nemcsak nominálisan nőnek, hanem vásárlóerejükben is erősödnek. Az elmúlt évek inflációs hullámai után különösen fontos, hogy végre olyan adatok is megjelenjenek, amelyek szerint a bérek valóban többet érnek, mint korábban.



A részletesebb adatok azonban azt is megmutatják, hogy a kép ennél összetettebb. A nettó bérek növekedése azért haladta meg a bruttó bérekét, mert 2025 második felében olyan adózási változások léptek életbe, **amelyek növelték a családoknál maradó jövedelmet.** Július 1-jétől magasabb összegű családi kedvezmény vált elérhetővé, október 1-jétől pedig külön kedvezményt kaptak a három gyermeket nevelő anyák. Ez sok háztartás számára valódi segítséget jelenthetett, ugyanakkor azt is jelzi, hogy **a nettó keresetek emelkedése nem kizárólag a munkabérek alapvető növekedéséből fakadt, hanem részben kormányzati adópolitikai intézkedések következménye.**

A béradatok értelmezésénél különösen fontos az átlag és a medián közötti különbség. Miközben a bruttó átlagkereset 789 200 forint volt, a bruttó mediánkereset 607 700 forintot tett ki. Nettóban az átlag 548 900 forint, a medián pedig 427 500 forint volt. Ez azt jelenti, hogy a dolgozók fele a mediánnál kevesebbet keres, a másik fele pedig többet. **Vagyis a társadalom nagy része nem az átlagbér szintjén él, hanem an-**

nál alacsonyabb jövedelemből. Ezért amikor az átlagkeresetek emelkedéséről beszélünk, mindig érdemes szem előtt tartani, hogy ezek a számok nem feltétlenül tükrözik a „tipikus" munkavállaló tényleges helyzetét.

A rendszeres bruttó átlagkereset, vagyis a prémiumok, jutalmak és egyszeri különjuttatások nélküli bér 683 400 forint volt, ami 9,4 százalékos emelkedést jelentett. Ez azért fontos adat, mert pontosabban mutatja meg a stabil, havi szinten számítható keresetek alakulását. Szektoronként is láthatók különbségek: a vállalkozásoknál 680 900 forint, a költségvetési szférában 672 800 forint, a nonprofit szektorban pedig 734 000 forint volt a rendszeres bruttó átlagkereset. Éves alapon a növekedés a vállalkozásoknál 9,7, a költségvetésben 9,2, a nonprofit szektorban 6,9 százalékot ért el.

A reálkereset 6,3 százalékos emelkedése azért számít lényegesnek, mert ez azt mutatja meg, mennyivel nőtt ténylegesen a bérek vásárlóereje a 3,3 százalékos infláció mellett. Másképp fogalmazva: a keresetek növekedése nem olvadt el teljesen az árak emelkedése miatt, hanem valódi többletet is hagyott a munkavállalóknál. Ez a mindennapi életben elvileg könnyebbséget jelenthet a családok számára, akár a rezsi, az élelmiszer, a közlekedés vagy a gyermeknevelés költségeinek fedezésében.

Ugyanakkor a munkavállalók mindennapi tapasztalata gyakran eltér a statisztikák által mutatott összképtől. Ennek több oka is van. Egyrészt az átlagok felfelé torzulhatnak a magasabb keresetű csoportok miatt. Másrészt a megélhetési költségek növekedése nem minden háztartást egyformán érint. Egy család számára a lakhatás, az élelmiszer és a szolgáltatások árváltozása sokkal fontosabb lehet, mint az országos inflációs átlag. Harmadrészt nem minden munkavállaló részesül azonos mértékben az adókedvezményekből, így a nettó bérek javulása is eltérő lehet az egyes élethelyzetekben.

A legfontosabb tanulság tehát az, hogy a bérnövekedés kedvező, de önmagában nem ad teljes képet a dolgozók valós helyzetéről. Örvendetes, hogy a reálkeresetek emelkedtek, és hogy a nettó jövedelmek a családtámogatási intézkedések miatt is nőttek. Ugyanakkor a mediánbérek, a szektorok közötti különbségek és a megélhetési költségek eltérő alakulása arra figyelmeztet, hogy a statisztikai javulás nem mindenki számára jelent egyforma előrelépést. Továbbra is az a legfontosabb kérdés, hogy a bérnövekedés minél szélesebb körben, igazságosabban és kiszámíthatóbban jelenjen meg, és ne csak a számokban, hanem a dolgozók hétköznapi életében is érezhető legyen.

Egy kis fejtörő – Sudoku

Az alábbiakban egy könnyebb (3x2-es) és egy nehezebb táblát adunk közre, melyben 1-től 6-ig, illetve 1-től 9-ig szükséges a számokat beírni úgy, hogy a vastaggal jelölt keretekben, a sorokban és az oszlopokban is mindegyik szám csak egyszer szerepeljen.

	6	2			
			2		3
		3	1		
	2	5	4		
4		1			5
				4	

				5				
		5	9					4
		3	2	4		6	9	5
1						9	8	3
7							6	
4	9				8			
	1		8		6		4	2
	8		4	3	9	1		
				2				

Munkaerőpiaci fordulat nélkül nincs valódi bérfelzárkózás

A magyar munkaerőpiac helyzete ma jóval összetettebb annál, mint amit egyetlen mutató önmagában meg tudna mutatni. Miközben a hivatalos adatok szerint a munkanélküliség továbbra is viszonylag alacsony, egyre több jel utal arra, hogy a foglalkoztatás bővülésének időszaka véget ért, és a gazdaság egy óvatosabb, kiváróbb szakaszba lépett. A cégek tömeges elbocsátások helyett sokszor egyszerűen nem töltik fel újra a megüresedő álláshelyeket, így a foglalkoztatotti létszám lassan, szinte észrevétlenül apad.

A Világgazdaság honlapján (vg.hu) megjelent interjúban Mészáros Melinda, a LIGA Szakszervezetek elnöke arról beszélt, hogy ugyan nem tapasztalható látványos leépítési hullám, a munkaerőpiacra bekerülni vagy azon belül váltani jóval nehezebb lett, mint a korábbi években. A vállalatok jelentős része kivár: a bizonytalan megrendelésállomány, az ipari visszaesés, valamint a nemzetközi gazdasági nehézségek miatt inkább tartalékolnak, mintsem fejlesztésekbe vagy bővítésbe kezdjenek.



Különösen az iparban érzékelhető ez a jelenség. Több helyen a korábbi háromműszakos rendet kettő, majd egy műszak váltotta fel, eltűntek a megszokott túlórák és kampányidőszakok, ami közvetlenül a munkavállalók jövedelmén is nyomot hagy. A bérpótlékok kiesése sokak számára valós jövedelemcsökkenést jelent, még akkor is, ha közben a hivatalos statisztikák továbbra is béremelkedést mutatnak.

A helyzetet tovább árnyalja, hogy a munkaerőpiacon egyszerre van jelen a hiány és a felesleg. Egyes térségekben, iparágakban vagy beruházásoknál továbbra is komoly munkaerőigény mutatkozik, máshol viszont nehéz elhelyezkedni, és egy-egy meghirdetett álláshelyre a korábbinál jóval több jelentkező jut. Ez a kettősség azt mutatja, hogy nem általános munkaerőhiányról vagy általános válságról van szó, hanem szerkezeti problémáról: a rendelkezésre álló munkaerő és a keresett munkaerő sok esetben nem találkozik egymással.

Különösen súlyos kérdés, hogy a regisztrált álláskeresők jelentős része még hosszabb távon sem vonható be könnyen az elsődleges munkaerőpiacra. A szakmai gyakorlat hiánya, a motiváció-



vesztés, az alacsony mobilitás, a lakhatási nehézségek, illetve az egészségügyi és szociális problémák együttesen olyan akadályokat jelentenek, amelyeket rövid távon aligha lehet felszámolni. Ezért a látványos politikai jelszavak helyett inkább az látszik reálisnak, hogy bizonyos ágazatokban és nagyberuházásoknál a külföldi munkaerő alkalmazása továbbra is megkerülhetetlen marad.

A bérkérdés közben továbbra is a közbeszéd egyik legfontosabb témája. Az egymillió forintos átlagkereset elérése ma már nem teljesen irreális cél, de csak akkor, ha a jelenlegi béremelési ütem tartósan fennmarad. Ugyanakkor fontos látni, hogy az átlagkereset önmagában nem mond el mindent a dolgozók valós helyzetéről. A mindennapi tapasztalatot nemcsak az alapbérek, hanem a pótlékok, a túlórák, a juttatások, valamint az infláció és a megélhetési költségek alakulása is erősen befolyásolja.

A régiós összehasonlítás sem megnyugtató. Bár Magyarországon is jelentős volt a bérnövekedés az elmúlt években, a környező országok közül több már előttünk jár, vagy gyorsabban zárkózik fel. Ez azt jelenti, hogy a bérek emelése továbbra sem csak szociális kérdés, hanem versenyképességi ügy is. Ha a magyar gazdaság tartósan alacsonyabb bérekkel próbálja megőrizni vonzerejét, az hosszabb távon nemcsak a munkavállalókat terheli, hanem a munkaerő megtartását és a képzettebb dolgozók itthon tartását is nehezíti.

A szakszervezeti oldal régóta hangsúlyozza, hogy a bérfelzárkózás mellett a nettó keresetek növelésének lehetőségeit is vizsgálni kellene. Emellett továbbra is gyenge pont a kollektív bértárgyalások alacsony lefedettsége. Magyarországon a szakszervezeti jelenlét viszonylag korlátozott, miközben azokban az országokban, ahol erősebb az ágazati megállapodások rendszere, a bérek rendezettebb módon és szélesebb körben tudnak emelkedni.

A mai magyar munkaerőpiac tehát nem egyszerűen lassul, hanem átalakul. A vállalatok óvatosabbak, a munkavállalók bizonytalanabbak, a bérnyomás ugyanakkor továbbra is erős. **A legfontosabb tanulság az, hogy önmagában az egymillió forintos átlagkereset célja nem elég. Valódi előrelépést csak akkor jelenthet, ha a bérnövekedés szélesebb körben is érzékelhető, ha a munkavállalók jövedelme kiszámíthatóbbá válik, és ha a munkaerőpiac szerkezeti problémáira is születnek érdemi válaszok.** Mert nemcsak az a kérdés, hogy mennyi lehet egyszer az átlagbér, hanem az is, hogy abból mennyit érez meg a dolgozók többsége a saját mindennapjaiban.

A mesterséges intelligencia és kockázatai

A mesterséges intelligencia ma már nem valamiféle távoli sci-fi, hanem a mindennapjaink része. Ott van a telefonjainkban, az ügyfélszolgálatokon, az online ügyintézésben, a fordítóprogramokban, a banki rendszerekben, és egyre gyakrabban a munka világában is. Sokszor észre sem vesszük, hogy már nem emberrel, hanem algoritmussal kommunikálunk, vagy hogy egy döntés előkészítésében, sőt akár meghozatalában is szerepet kapott egy mesterséges intelligencián alapuló rendszer.

Az új technológiák természetesen számos előnyt kínálnak: gyorsabb ügyintézést, hatékonyabb elemzéseket, egyszerűbb adminisztrációt és korszerűbb szolgáltatásokat. Ugyanakkor minél szélesebb körben jelenik meg a mesterséges intelligencia, annál fontosabbá válik, hogy ne csak a lehetőségeiről, hanem a veszélyeiről is beszéljünk. Különösen igaz ez a munkavállalók, a fogyasztók és általában az állampolgárok szempontjából, hiszen a technológiai fejlődés csak akkor szolgálja valóban az embert, ha átlátható, ellenőrizhető és jogszerű keretek között működik.

Ezzel a céllal indít cikksorozatot a LIGA honlapja a mesterséges intelligencia témájában. Dr. Kéri Ádám ügyvéd, a LIGA Szakszervezetek adatvédelmi tisztviselője valamint az Olajipari Szakszervezet jogásza közérthetően mutatja be, mire használják ma a mesterséges intelligenciát, milyen kockázatokat hordoz, és hogyan próbál minderre reagálni a jog. A sorozat első részében a mesterséges intelligencia felhasználási területeit és a kapcsolódó problémákat tekintjük át.

Mi is az a mesterséges intelligencia?

Először nézzük a jogi meghatározást, amelyet az Európai Unió mesterséges intelligenciáról szóló rendelete, az EU AI Act fogalmaz meg. Eszerint a mesterséges intelligencia olyan gépalapú rendszer, amelyet úgy terveztek, hogy változó szintű autonómiával működjön, és amely a működés során akár alkalmazkodni is képes. A rendszer a kapott bemenetek alapján következtetéseket von le, majd ezek nyomán előrejelzéseket, tartalmakat, ajánlásokat vagy döntéseket hoz létre, amelyek hatással lehetnek a fizikai vagy virtuális környezetre.

Egyszerűbben megfogalmazva: a mesterséges intelligencia minden esetben egy számítógépes rendszer, amely nagy mennyiségű adatot elemez. Ilyen lehet például tízezer rosszindulatú gerincáttétet bemutató MRI-felvétel vizsgálata. Az adatok alapján a rendszer következtetéseket von le, majd ezekre támaszkodva döntéseket javasolhat – például műtétet vagy további vizsgálatot ajánlhat –, sőt bizonyos esetekben **maga is dönthet,** például elutasíthat egy ügyfélmegkeresést. Ezzel közvetlenül befolyásolhatja a környezetünket és a mindennapi életünket.

Ahhoz, hogy egy MI-rendszer működni tudjon, nagy mennyiségű adatra van szükség. Ezt szolgálja az úgynevezett betanítási szakasz. Ennek kockázataival – például azzal, hogy honnan származnak ezek az adatok – később foglalkozunk majd részletesebben.

Hol használják ma a mesterséges intelligenciát?

A mesterséges intelligenciára épülő alkalmazások egyre gyorsabban terjednek, ezért ma már szinte mindannyiunk életében megjelennek. A leggyakrabban úgynevezett chatbotok formájában találkozunk velük. Ezek az emberi ügyintéző viselkedését utánozva segítik az ügyfélszolgálati munkát. Ilyen rendszer például a Telekomnál a Vanda, az Amazonnál az Alexa, a K&H-nál a Kate, az Erste Banknál pedig a George.

Alapesetben ezek olyan programok, amelyeket nagy mennyiségű korábbi levelezés és kérdés-válasz alapján tanítottak be. Ennek megfelelően akkor tudnak jól válaszolni, ha az adott kérdéshez hasonló már szerepelt a betanítási anyagban. Minél összetettebb azonban a rendszer, annál több képességgel rendelkezik: akár új válaszokat is képes kikövetkeztetni. A mesterséges intelligencia a betanítási adatok alapján olykor „találgathat" is, sőt működés közben saját működését is tovább fejlesztheti.

A mesterséges intelligenciát ezen túlmenően a nagyvállalatok több más területen is alkalmaz-

zák. Használják például **csalások felderítésére,** amikor az a feladata, hogy kiszűrje a szokatlan tranzakciókat. Fontos szerepet kap az **informatikai rendszerek védelmében,** valamint a honlapok tartalmának **különböző nyelvekre történő lefordításában** is.

Szintén kiemelt felhasználási terület a humánerőforrás, ahol például **álláspályázatok előszűrésére vagy értékelésére** használják. Az egészségügyben is egyre nagyobb jelentősége van: **a klinikai vizsgálatokban és a diagnosztikában** is fontos eszközzé vált.

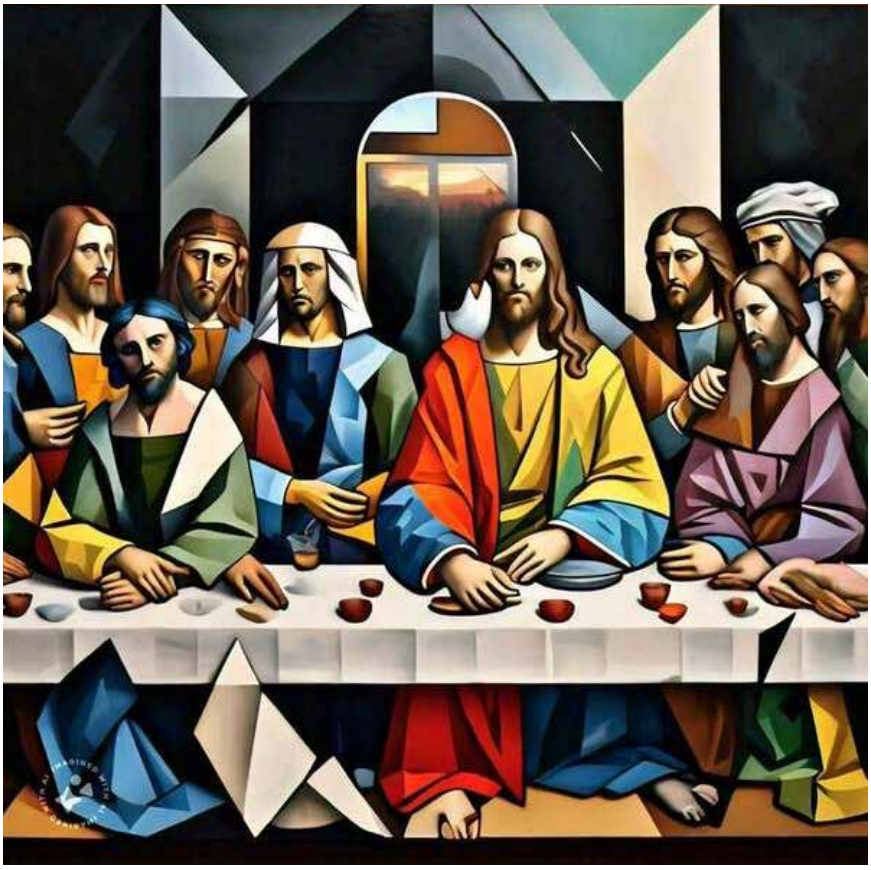
Míg az Európai Unió nyugati felében a mesterséges intelligenciát elsősorban a fejlesztések motorjának tekintik, addig nálunk – egy tavalyi felmérés szerint – a vállalkozások főként **a költségcsökkentés lehetőségét látják benne.** Az MI ugyanis lehetővé teszi, hogy ugyanazt a feladatot kevesebb munkaerővel végezzék el.

Milyen kockázatokkal jár az MI alkalmazása?

A mesterséges intelligencia kockázatainak megértéséhez abból kell kiindulni, hogy ezek a rendszerek nagy mennyiségű adat alapján hoznak döntést vagy tesznek döntési javaslatot. A probléma az, hogy sok esetben nem lehet pontosan megmondani, milyen szempontok alapján jutottak el az adott eredményhez. Ezt nevezik úgynevezett black box hatásnak.

További gondot jelenthet, hogy akár szándékosan, akár véletlenül, hibás vagy torz adatok is bekerülhetnek a betanítási folyamatba. A szándékos torzítást data poisoningnak nevezik. Ha a rendszer rossz adatokból tanul, akkor a válaszai, ajánlásai vagy döntései sem lesznek megbízhatóak. Ilyenkor az MI hibás tanácsot adhat vagy helytelen döntést hozhat, ami komoly kockázatokat eredményezhet.

A mesterséges intelligencia visszaélésekre is lehetőséget adhat. Az előző amerikai választás idején például MI segítségével keresték meg a demokrata szavazókat Joe Biden elnök hangját utánozva, és arra szólították fel őket, hogy ne menjenek el szavazni. Ez a deepfake egyik tipikus példája: megtévesztő szándékkal előállított, torzított vagy hamis képi és hanganyagok létrehozása.



Az MI alkalmazása más módon is lehet megtévesztő. Amikor például egy chatbot segítségével kommunikálunk, nem mindig egyértelmű, hogy valójában nem emberrel, hanem számítógépes rendszerrel beszélünk. Az sem biztos, hogy tudjuk: a válaszok között lehetnek pusztán valószínűségi alapon generált, vagyis „találgatott" elemek is. Egyes elemzések szerint a rendszerek válaszainak legalább harmada ilyen jellegű lehet.

Végül bizonyos MI-felhasználások emberi jogi szempontból is aggályosak lehetnek. Ilyen lehet például a társadalmi pontozás gyakorlata, mint amilyet Kínában is emlegetnek, vagy azok az alkalmazások, amelyek embereket bizonyos szolgáltatásokból zárhatnak ki, például egy jogosultság automatikus elutasításával.

A mesterséges intelligencia emellett konkrét jogterületeket is érinthet, például a szerzői jogot. **Az MI ugyanis képes arra, hogy meglévő művek alapján új, azokhoz hasonló alkotást hozzon létre.** Emiatt nem egyértelmű, hogy az így létrejövő szellemi alkotás levédhető-e, hiszen nem emberi, önálló alkotói tevékenység eredménye. A joggyakorlat jelenleg inkább abba az irányba mutat, hogy nem.

Erre jó példa az a kép is, amelyet Leonardo da Vinci egyik műve alapján a Meta mesterséges intelligencia alkalmazása készített kubista stílusban.

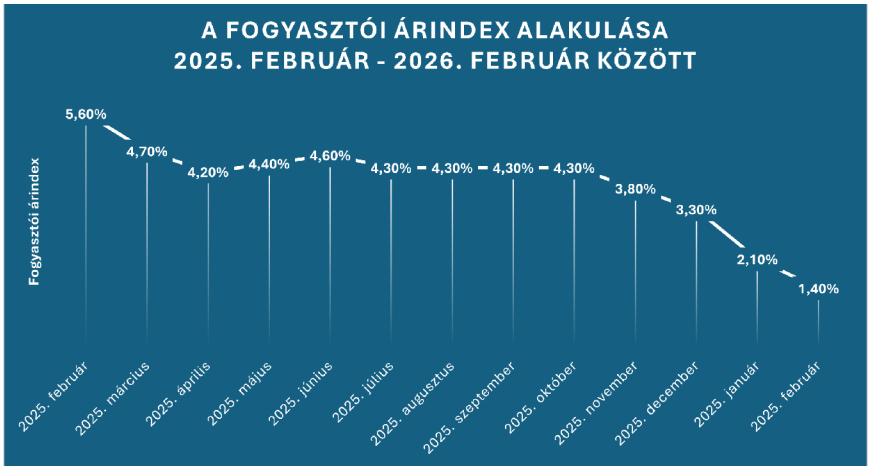
*

A cikksorozat következő részében a mesterséges intelligencia jogi szabályozásával ismerkedhetünk meg.

Nyugvópontra jutott az infláció, de nem dőlhetünk hátra

2026 februárjában a fogyasztói árak átlagosan mindössze 1,4 százalékkal haladták meg az egy évvel korábbi szintet, havi alapon pedig csupán 0,1 százalékos áremelkedést mértek. Ez a mutató nemcsak az elemzői várakozásokat múlta alul, hanem azért is figyelemre méltó, mert ilyen alacsony éves inflációra 2016 novembere óta nem volt példa. A maginfláció 2,1 százalékra mérséklődött, ami szintén hosszú idő óta a legalacsonyabb érték.

Mindez első ránézésre kedvező hír, azonban ettől a megélhetési gondok még nem tűntek el. Az alacsonyabb árindex önmagában jó hír, de a munkavállalók számára az a döntő, hogy a bérek vásárlóereje ténylegesen javul-e, és a mindennapi kiadások mennyire maradnak kezelhetők. A számok arra utalnak, hogy a korábbi, fájdalmas áremelkedési hullám után a hazai infláció valóban nyugvópontra jutott. A családok, a munkavállalók és a nyugdíjasok szempontjából ez különösen fontos, hiszen az elmúlt időszakban sok háztartás tapasztalta meg, mit jelent, amikor a bérek és jövedelmek nem tudnak lépést tartani az árak elszabadulásával.



A februári adatokból azonban az is látszik, hogy a kedvező összkép mögött továbbra is jelentős ármozgások húzódnak meg. Az élelmiszerek ára éves összevetésben átlagosan csak 0,2 százalékkal nőtt, ami szinte stagnálásnak tekinthető, sőt a vendéglátási szolgáltatások nélkül számolva még csökkenés is látszik. Ugyanakkor ez nem azt jelenti, hogy minden olcsóbb lett volna. Egyes termékek, például a sütőipari lisztesáruk, a büféáruk, a friss gyümölcsök vagy a házon kívüli étkezés érezhetően drágultak. Más tételeknél viszont jelentős árcsökkenés következett be: mérséklődött például a margarin, a húskonzerv, a vaj és vajkrém, a burgonya, több tejtermék, a tej, valamint a liszt ára is.

Ez jól mutatja, hogy a bolti tapasztalatok és az átlagos inflációs mutató között sokszor nagy a különbség. **A vásárló ugyanis nem az átlagot teszi a kosarába, hanem konkrét termékeket.** Éppen ezért hiába alacsony az összesített infláció, a mindennapi megélhetés szempontjából továbbra is sokat számít, hogy mely termékek drágulnak, és melyek váltak olcsóbbá.

A szolgáltatások területén 4,2 százalékos éves drágulást mértek, ami még mindig jóval magasabb az átlagos inflációnál. Különösen nagy mértékben emelkedtek a színházjegyek, a külföldi és belföldi üdülés költségei, a testápolási szolgáltatások, valamint a járműjavítás és karbantartás díjai. Ez arra utal, hogy miközben az áruk egy részénél már látványosan lassult az áremelkedés, a szolgáltatások árszintje továbbra is felfelé húzza a megélhetési költségeket.

A háztartási energia ára szintén emelkedett éves alapon, ezen belül különösen a vezetékes gáz drágult számottevően. A gyógyszerek és gyógyáruk 5,4 százalékkal kerültek többe, ami szintén érzékenyen érintheti a lakosságot, főként az idősebbeket és a tartós betegséggel élőket. Ugyanakkor némi könnyebbséget jelentett, hogy a járműüzemanyagok ára több mint 11 százalékkal csökkent az előző év azonos időszakához képest.

Havi alapon, januárhoz mérten már jóval visszafogottabb mozgások látszottak. Az élelmiszerek átlagosan alig drágultak, sőt több alapvető termék ára csökkent. A sertéshús, a baromfihús, a csokoládé, a tojás, a vaj és a tej olcsóbb lett, miközben például a friss zöldség és az étolaj ára

nőtt. A szolgáltatások ismét kissé drágultak, a háztartási energia viszont havi alapon csökkent, főként a távfűtés árának visszaesése miatt. A szezonális kiárusítások hatására a ruházati cikkek is olcsóbbak lettek.

A kedvező inflációs adatok mögött több tényező áll. Az egyik a bázishatás: tavaly februárban még nagyobb áremelkedések torzították felfelé az éves összehasonlítást, ezért az idei adat automatikusan alacsonyabb lett. Emellett szerepet játszott az erősebb forintárfolyam, amely mérsékelhette az importált termékek és energiák árnyomását, valamint a szezonális hatások is segítették a dezinflációt.

A jelenlegi helyzet tehát összességében kedvezőbb, mint amit az elmúlt években megszokhattunk, de a jövő továbbra sem tekinthető teljesen biztosnak. A kilátásokat jelentősen befolyásolhatja a földgáz és a kőolaj világpiaci árának alakulása. Ha ezek tartósan emelkednek, az újra gyorsíthatja az inflációt. Külön kockázatot jelenthet, ha a nemzetközi konfliktusok miatt kínálati zavarok alakulnak ki az energiahordozók piacán. Egy jelentősebb olajár-emelkedés és a forint gyengülése akár érezhetően felfelé tolhatja az inflációs pályát.

Bár a mérséklődő infláció kedvező irány, azonban a munkavállalók a hétköznapokban nem a statisztika számaival találkoznak, a napi bevásárlások, beszerzések során az tapasztalható, hogy a megélhetési gondok még jelen vannak. Ahogy írtuk, a munkavállalók számára az a döntő, hogy a bérek vásárlóereje ne romoljon. Ezért most is kulcskérdés a reálbérek védelme, a tisztességes keresetek kiküzdése és az, hogy az esetleges újabb árhullámok terhét ne ismét a dolgozók viseljék. Az infláció enyhülése biztató fejlemény, de valódi eredményről csak akkor beszélhetünk, ha ezt a családok pénztárcája is tartósan megérzi.

Nőnap: köszöntés és emlékezés a küzdelmekre

Március 8-a ma sokak számára a virág, a kedves gesztusok és a figyelmesség napja. A nőnap azonban ennél jóval többet jelent: olyan történelmi emléknap, amely a nők munkáért, méltóságért, egyenjogúságért és emberibb életfeltételekért folytatott küzdelmeiből született meg. Lux Juditnak, a munkaugyiszemle.hu oldalon megjelent cikke alapján álljon itt egy történeti összefoglaló, hogy mit is tettek a nők az egyenjogúságért, a jogaik érvényesítéséért.

A nőnap gyökerei a 19. század közepéig nyúlnak vissza. 1857. március 8-án New Yorkban textilipari nőmunkások ezrei vonultak utcára, hogy emberibb munkafeltételeket és magasabb béreket követeljenek. Ez a fellépés fontos állomása lett annak a hosszú folyamatnak, amely során a nők világszerte egyre határozottabban emelték fel a hangjukat jogaikért.

Az ezt követő évtizedekben a nemzetközi munkásmozgalom is egyre hangsúlyosabban foglalkozott a nők helyzetével. Az I. Internacionálé 1866-ban már határozatban foglalt állást amellett, hogy a nőket is megilleti a hivatásszerű munkavégzés joga. Később, 1889-ben a II. Internacionálé alakuló ülésén Clara Zetkin a nők munkához való jogáról, az anyák és gyermekek védelméről, valamint a nők közéleti részvételének fontosságáról beszélt.

Az első nemzeti nőnapot 1909-ben tartották meg az Egyesült Államokban, február utolsó vasárnapján. Egy évvel később, 1910-ben a II. Internacionálé VIII. kongresszusán döntés született a nemzetközi nőnapról, elsősorban a nők választójogának kivívása érdekében. A világon először **1911. március 19-én ünnepelték** meg a nemzetközi nőnapot Ausztriában, Dániában, Németországban és Svájcban.

Magyarországon a nőnap története szorosan összefonódik a dolgozó nők mindennapi küzdelmeivel. A nagyipar kialakulásával a nők tömegesen jelentek meg a dohányiparban, a textiliparban, az építőanyag-iparban, különösen a téglagyárakban, a gyufagyárakban, a faiparban, kisebb számban pedig a nyomdaiparban is. Többségük képzetlen vagy betanított munkásként dolgozott, sokszor a legnehezebb és legrosszabbul fizetett munkákban.

A női munkások bére rendszerint jóval alacsonyabb volt a férfiakénál, gyakran annak csupán a felét érte el, miközben napi 11–12 órát dolgoztak, nem ritkán egészségre ártalmas körülmények között. A korabeli szakszervezeti és iparfelügyeleti jelentések is tükrözték, mennyire súlyosak voltak ezek a viszonyok.

Nem meglepő tehát, hogy az 1890-es évektől egyre több spontán sztrájk, tiltakozás és tüntetés bontakozott ki az alacsony bérek és az embertelen munkafeltételek ellen. A nőmozgalmak erősödése azt jelezte, hogy a nők nem csupán elszenvedői kívántak lenni helyzetüknek, hanem saját erejükből is változtatni akartak rajta.



E folyamat fontos állomása volt, hogy 1902-ben megalakult a Budapesti Munkásnők Asztaltársasága, amelynek tagjaiból létrejött az Országos Nőszervező Bizottság. Ennek nyomán 1903-ban, több sikertelen próbálkozás után, megszületett a Magyarországi Munkásnők Egylete. A nőmunkások önálló szerveződése ettől kezdve egyre erőteljesebbé vált.

1904 elején már ezer női munkás vett részt egy budapesti munkásgyűlésen. Szervezkedtek a textiliparban, a dohánygyárakban, a fehérnemű-tisztítóknál és más könnyűipari ágazatokban is. Ugyanebben az évben nagy nőgyűlést hirdettek, majd cselédgyűlést is tartottak, miközben vidéken is megindultak a bérmozgalmak. A szentgotthárdi cipőgyár, a debreceni kefegyár, valamint több textil- és ruhagyár nődolgozói is felléptek saját érdekeik védelmében.

A vidéki és fővárosi szervezetek összekapcsolódása tovább erősítette a mozgalmat. Ezzel párhuzamosan 1904-ben megalakult a Magyarországi Nőegyesületek Szövetsége és a Magyar Feministák Egyesülete is. Bár ezek a mozgalmak eltérő szemlélettel és célrendszerrel működtek, közös volt bennük a törekvés a nők egyenjogúságára, a választójogra, az egyenlő bérre és arra, hogy a nők a szakszervezetekben is valódi szerephez juthassanak.

1905-től országos szervezőerővé vált a Munkásnő című lap, amely kiemelt céljának tekintette az „egyenlő munkáért egyenlő bért" elvének képviseletét, valamint a nők politikai jogainak és választójogának elismertetését.

Az első világháború évei új helyzetet teremtettek. A frontra vitt férfiak hiányában a női munkaerő felértékelődött, és sok nő olyan munkakörökbe is belépett, amelyek korábban zárva voltak előttük. Mindez azonban nem jelentett automatikus egyenjogúságot. A hagyományosan férfiak által irányított szervezetekben továbbra is alig jutott hely a nőknek, a szakszervezeti vezetésben és döntéshozatalban való részvételüket sokszor bizalmatlansággal fogadták.

Ezért a nőmozgalom kénytelen volt saját szervezeteit külön is megerősíteni. Az 1913-as nőkongresszuson határozat született egy heti „nőpártoló bélyeg", vagyis az úgynevezett heti kétfilléres „nőadó" bevezetéséről, amely a nőszervezetek fenntartását segítette. Ebből működtették a Magyar Munkásnő Egyesületet, valamint ebből támogatták a Nőmunkás kiadását is, amely ekkor már hatezer példányban jelent meg.

Ugyanezen a kongresszuson fontos követelések fogalmazódtak meg: a nők éjjeli és veszélyes munkától való védelme, a nyolcórás munkaidő, a szabad szombat délután, a szülő nők számára nyolchetes gyermekágyi munkaszünet és anyagi biztonság, valamint a gyermekvédelem szükségessége. Ezek a célok ma is emlékeztetnek arra, hogy a munkavállalói jogok és a nők védelme nem magától értetődően alakult ki, hanem sokszor hosszú és kitartó küzdelmek eredményeként.

Magyarországon először 1913-ban tartottak nőnapot.

Március 8-a ezért nem csupán ünnep, hanem emlékezés is. Emlékezés azokra a nőkre, akik kiálltak magukért és egymásért, akik szerveződtek, követeltek, sztrájkoltak, újságot írtak, gyűléseket tartottak, és nem fogadták el, hogy kevesebbet érjen a munkájuk vagy a szavuk. A nőnap üzenete ma is aktuális: a megbecsülés, a tisztességes munkafeltételek, az egyenlő bánásmód és az érdekvédelem ügye továbbra is közös ügyünk.

Pisztáciás-narancsos babka

Az ünnepi készülődés egyik legszebb része, amikor a konyhát belengi a frissen sült kelt tészta illata. A pisztáciás-narancsos babka ezt az élményt emeli új szintre: látványos formája, selymes tölteléke és citrusos zamata miatt méltó dísze lehet a húsvéti kínálatnak. Egyszerre modern, mégis otthonos sütemény, amely biztosan felkelti az édesszájúak figyelmét. Kósa Kolos receptjét osztjuk meg a mindmegette.hu oldaláról.

Hozzávalók 8 szelethez

A tésztához:
- 2,5 dkg élesztő
- 1,8 dl langyos tej
- 8 dkg kristálycukor
- 50 dkg liszt (+ a nyújtáshoz)
- 0,5 dkg só
- 5 ml vaníliakivonat
- 1 db tojás
- 1 db tojássárgája
- 7 dkg vaj

A töltelékhez:
- 20 dkg pisztáciakrém (cukrozott)
- 10 dkg pisztácia (durvára aprított, sótlan)

A kenéshez és szóráshoz:
- 1 ek tej
- 1 db tojássárgája
- 1 dkg pisztácia (durvára aprított sótlan)

A sziruphoz:
- 1 dl narancslé (frissen facsart)
- 10 dkg kristálycukor
- 1 db narancshéj

Elkészítési idő kb. 90 perc

Elkészítés:

1. Egy kisebb tálban elkeverjük az élesztőt egy kevés langyos tejjel és 1 ek cukorral, majd pihenni hagyjuk 5-10 percig, amíg felfut.

2. Közben egy nagy tálba szitáljuk a lisztet, hozzáadjuk a sót, a maradék cukrot, a vaníliakivonatot, a tojást és a tojássárgáját. Hozzáöntjük a felfuttatott élesztőt és a maradék langyos tejet. Elkezdjük dagasztani a tésztát. Amikor már összeállt, fokozatosan beledolgozzuk a puha vajat. Addig dagasztjuk (kézzel vagy géppel), amíg rugalmas, fényes tésztát kapunk. A tésztát letakarjuk, és langyos helyen kelesztjük kb. 50 percig, amíg a duplájára nő.

3. A megkelt tésztát enyhén lisztezett deszkára borítjuk, elfelezzük, majd az egyik felét kb. 30 × 40 cm-es téglalappá nyújtjuk. Egyenletesen megkenjük a pisztáciakrémmel, majd megszórjuk a durvára aprított pisztáciával. Az egyik hosszabbik oldalától kezdve szorosan feltekerjük, hogy egy hosszú rudat kapjunk. A rudat hosszában kettévágjuk, hogy a töltelék látszódjon, majd a két szálat egymásra fonva megformázzuk a kalácsot. Sütőpapírral bélelt sütőformába helyezzük. A tészta másik felével ugyanígy járunk el. A formákat letakarjuk, és további 60 percig kelesztjük a babkákat.



4. A megkelt tésztát megkenjük a tejjel elkevert tojássárgájával, majd megszórjuk az aprított pisztáciával. A kalácsokat a 180 fokra előmelegített sütőbe tesszük, és alsó-felső sütési módban 25 percig sütjük. Ezután a hőmérsékletet 160 fokra csökkentjük, és alsó sütési módban további 15-20 percig sütjük.

5. Amíg a babkák sülnek, egy kis lábasban összeforraljuk a narancslét, a cukrot és a reszelt narancshéjat, majd kissé besűrítjük. A sütőből kivett, még forró kalácsokat meglocsoljuk a narancsszsziruppal, azután hagyjuk teljesen kihűlni.



A nevetés biztosan nem árt

Orvosnál:

- Ha eljön a feleségem az öreg kutyánkkal, legyen szíves, adjon be neki egy injekciót, amitől fájdalom nélkül kimúlik.

- Rendben, uram, de hazatalál egyedül a kutya?

***

Két ügyvéd bemegy egy étterembe, leülnek, kérnek egy pohár vizet, majd kinyitják az aktatáskájukat és elővesznek egy-egy szendvicset. A pincér felháborodva mondja nekik:

- De uraim! Ez egy étterem! Itt nem ehetik a saját szendvicsüket!

A két ügyvéd egymásra néz, megvonják a vállukat, kicserélik egymás közt a szendvicseiket, majd nyugodtan elkezdenek falatozni.

***

A székely paraszt befog a szekérbe, hogy átmenjen a szomszéd faluba rokonlátogatóba. A felesége is nagyon szeretne vele menni, ezért elkezd rimánkodni:

- Kedves uram, hadd menjek veled én is!

- Nem lehet, asszony!

- Légyszíves, ne hagyj itthon, egyedül leszek. Elülök én a saroglyán is.

A paraszt azonban nem enged, egyedül vág neki az útnak. Odakint vihar, majd egy villám belecsap hátul pont a saroglyába. A székely hátrafordul, majd megjegyzi:

- Ej, pedig de szépen kérte!

***

Egy férfi épp kocog a parkban, amikor meglát egy száz éves körüli öregurat, amint ül az egyik padon és zokog. Közelebb megy hozzá, hadd lássa, mi a baj. Az öreg reszkető hangon azt mondja neki:

- Az élet nem is lehetne szebb. Egy 19 éves nimfomániás lánnyal élek együtt! Reggel, alighogy felébredünk, szex. Azután ágyba hozza a reggelimet. Miután elfogyasztottam azt, ismét szex, majd visszafeküdhetek aludni egy kicsit. Általában a városban ebédelünk, egy kedves kis vendéglőben, aztán haza és ledőlhetek szieszтázni. Aztán szex, majd egész délután sportközvetítéseket és régi filmeket nézhetek a tévében, míg elkészül a vacsorával. Ah,' azt elfelejtettem mondani, hogy ő foglalkozására nézve szakácsnő. No, aztán vacsora után még egy kis szex, majd végre lefeküdhetek aludni egy ilyen megerőltető nap után.

A férfi meglepetten kiált fel:

- De hát ez a tökéletes életforma, amire mindig is vágytam! Akkor meg mi a fenének üldögél és pityereg itt, a parkban?

Mire az öregúr, könnyek közt:

- Nem jut eszembe, hol lakom ...

***

A medve berúg, hazafelé megy az erdőben. Arra megy Nyuszika.

- Hű! A medve régi haragosom, most úgyis bevan rúgva, most jól megkapja!

Erre össze-vissza veri szerencsétlen medvét.

Mikor a medve fölébred, csodálkozva látja, csupa monoklis, véraláfutásos az arca. Összehívják az Erdei Tanácsot, és előadja panaszát a medve: nem nagy állat lehetett, inkább olyan kisebb féle... és minthogyha 2 hosszú izé lett volna a fején!

Nyuszika odafordul a szomszédjához: – Na csiga, nagy bajban vagy!

***

Két kisfiú játszik a patakparton. Egyszer csak az egyik eltűnik egy bokorban, és sokáig nem kerül elő. A másik gyerek utánamegy, hát látja, hogy barátja a bokorból lesi a vizet, ahol egy fiatal nő fürdik meztelenül. A második kisfiú hirtelen hátat fordít és elszalad.

- Hová szaladsz? - kérdezi a haver.

- Anyukám azt mondta, aki titokban megles egy meztelen nőt, kővé fog válni.

- Már kezdem is érezni…

***

A hatéves Piroska megkérdezi az anyukájától:

- Anyu, honnan jött az első ember?

- Isten megteremtette az első emberpárt, Ádámot és Évát. Aztán nekik gyerekeik lettek, így lett élet a Földön.

A kislány csodálkozva hallgatja a választ. Amikor az apja hazajön a munkából, tőle is megkérdezi:

- Apu, te tudod, honnan jött az első ember?

- Igen, kislányom. Először majmok éltek a Földön, belőlük fejlődött ki az emberi faj.

Piroska összezavarodva szalad az anyjához:

- Anyu, hogy lehet, hogy te azt mondtad, Isten teremtette az embert, apu meg azt, hogy a majmoktól származunk?

- Nos, kislányom, én elmondtam az én családom történetét, apád meg az ő családjáét.

Tarts ki még egy kicsit, Cirmi.
Holnap kapok fizetést.



Tényképe – Az Olajipari Szakszervezet havilapja
Felelős szerkesztő: Sólyom Balázs • Kiadó: Kovács László • 2443 Százhalombatta, Pf. 1.
www.olajipariszakszervezet.hu • olajipariszakszervezet@mol.hu • +36-20-425-7869